

ఇప్పుటికి రమారమి డబ్బె యెనభైయేళ్ల కిందట రాజమహేంద్రవరం సమీపంలో వున్న యిసు గంటివారిపేట అనే చిన్న పల్లెటూళ్లో కనకమ్మ అనే ఒక కమ్మయిల్లలు ఉండేదట. మా బామ్మ ఆ కనకమ్మ యింటిపేరుకూడా చెబుతూవచ్చింది, పత్తివారనో, దూదివారనో బాగా జ్ఞాపకంలేదు. ఆ కమ్మ విడ చదువుకోలేదు గాని, చదువుకున్నవాళ్లకంటే యెక్కువ సమాలోచన చేయగల బుద్ధిమంతురాలట. ఆ వూళ్లో బ్రాహ్మణపడుచులు యీ లక్ష్మీవ్రతం చెయ్యడం చూచి, కల్పం కథా విని, యేమనుకుందో తనుకూడా ఆవ్రతం చెయ్యాలని ఉత్సాహపడిందట. వెంటనే పోరోహిత్య బ్రాహ్మణి యింటికివెళ్లి ఆయనకు దణ్ణంపెట్టి 'అయ్యగారూ! నాకు వరలక్ష్మీ నోము నోచుకోవాలనుంది. మేం కమ్మవారం. నోచుకో వొచ్చునాండీ?' అని అడిగింది. ఆ బ్రాహ్మణుడు 'అయ్యో! అడ్డమేమమ్మా! అన్నివర్గాలవారూ కూడా చెయ్యొచ్చునమ్మా' అన్నాడట. కనకమ్మ చాలా పేద సంసారిణి. నలుగురు పిల్లల తల్లి. పురోహితుడు చెప్పిన మాటవిని చాలా సంతోషించి 'బాబూ! మమ్మల్ని మీరెరుగుదురు. ఆ ఉన్న యకరం కొండ్రా దున్నుకుని యేరో ఓపూట గంజీ మెతుకులూ తిని రోజులు గడుపుకుంటున్నాం. ఇలాంటి మేము మీకేమివ్వ గలం? మీరు మామీద దయవుంచి ఆసలు ఆ నోముకి యేంకావాలో చెబితే ఉన్నంతలో నాలుగు సరుకులూ సమకూర్చుకుంటాం' అని దీనంగా అడిగింది.

'కనకమ్మా! సరుకులు మాటకేంగాని, ముఖ్యంగా యీ వ్రతానికి కల్పంలో చెప్పబడిన ధర్మం చెబుతాను విను. ఈవ్రతం చెయ్యదలుచుకున్న పుణ్యశ్రీ లోకంలో అంతా నుఖపడాలనీ, కావలసినంత కలిమి గట్టా కలిగి పేదసాదల్ని కనిపెడుతూ బిడ్డా పాపాతో కులుకుతూఉండాలనీ కోరుతుండాలి. తన లాభంకోసం యెన్నటికీ అబద్ధం చెప్పకూడదు. ప్రతిరోజూ తన యిల్లా వొళ్లూ శుభ్రంగానూ చక్కగానూ నిర్మలంగానూ ఉంచుకుంటూ ఉండాలి. ఇంక వ్రతంకోసమైన శ్రావణమాసంలోని పవర్తమి ముందు శుక్రవారం నాడు నాలుగళ్ల తెలుగుగట్ట లేచి, యిల్లా వాకిలీ శుభ్రంగా అలికి, ముగ్గురుపెట్టుకుని, తనూ మగడూ పిల్లలూ వోయిగా తలంటి నీళ్లోసుగుని, గుమ్మాలికి మామిడి, నేరేడు, మా రేడు మొదలైన చిగురుకొమ్మల్తో తోరణాలు కట్టుకోవాలి. తరవాత మంచి సువాసనలుగల రకరకాల పువ్వులు దండలుగుచ్చి, యింట్లో పదిమంది కూర్చోడానికి అనుకూలమైనచోట చిన్న పాలవెల్లి కట్టి, ఆ పాలవెల్లికి నేణెప్పిన దండలు అలంకరించాలి. యిలా యిల్లంతా సువాసనలతో నిండిన గాలితోటిన్ని మంచి వెలుతురుతోటిన్ని ఆకర్షకంగా ఉండేటట్టు అలంకరించి, ఆ పాలవెల్లికింద మహాలక్ష్మీదేవిని ఆవాహనచేసి పూజచెయ్యాలి. తన శక్తిగొద్దీ ఆరోగ్యకరములైన భోజనపదార్థాలతో పేదలకూ సాదలకూ యింకా అర్హులైన బ్రాహ్మణులు మొదలైనవారికిన్ని భోజనములు పెట్టి, వారితోపాటు తాను, తన బంధువులు స్నేహితులు కలిసి భోంచేసి, ఆ రోజంతా స్వంతోషంగా పాటలుపాడుకుంటూ, నీతి న్యాయములు ప్రబలడానికిన్ని, లోకంలో అన్ని జంతుజాలాలూ వోయిగా బ్రతకడానికిన్ని, తమ శక్తియుక్తులు వినియోగించిన మహాత్ములైనవారి కథలున్ను, గృహమునందు స్వర్గసౌఖ్యం లభించడానికి అనుకూలమైన పద్ధతులు అవలంబించి సంసారం నడిపిన రమణీశుభుల కథలున్ను వింటూ కాలక్షేపం చెయ్యాలి. తన యిల్లా, వొళ్లూ, ప్రపర్తన, హృదయం, యివి మహాలక్ష్మీదేవిని అనగా ఐశ్వర్యాన్ని తన యిల్లు వొదలకుండా ఉండేటట్టు దిద్దుకోవాలి. విన్నావా? అమ్మా, కనకమ్మా! నేను పేద బ్రాహ్మణి. నీ దయ ఉండి ఆవ్రతం నన్ను చేయించమంటే నేనే చేయిస్తాను' అన్నాడు ఆ బ్రాహ్మణుడు.

ఇదంతా విని ఆ కమ్మ కనకమ్మ 'బాబయ్యగారూ! మీరు చెప్పిందంతా చేస్తాను గాని, అసలు కావలసిన వేమిట్లో చెప్పారు కారు. కొబ్బరి బొండాలు, అరిటిపళ్లూ, తమలపాకులూ, ఊదొత్తులు, సాంబ్రాణి, హారతి కర్పూరం, డబ్బులు యిలాటివన్నీ కావొద్దండీ? చెప్పారే?' అంది. 'ఇంకేమీ అన్నీ నీకే తెలుసునాయెను. అవన్ని సిద్ధంచేసుకోవడం మంచిది. మఱి నాకు పనుంది. నువ్వు వెళ్లి నోము యత్నంచేసుకో. సర్వవిధాలా నీ యిల్లు బంగారమై పిల్లాజెల్లాతో సుఖపడతావు' అన్నాడు ఆ బ్రాహ్మణుడు.

కనకమ్మ ఆయనను తనకు వ్రతం చేయించమని చెప్పి యింటికి వెళ్లిపోయింది.

* * *

ఆ రోజు శ్రావణ శుద్ధ దశమి గురువారం. కనకమ్మ రేపు మా యింటికి వరలక్ష్మి దేవి వస్తుందని యెంతో ఉత్సాహపడుతోంది. గురువారం పగలంతా పనిచేసి తన చిన్నయిల్లు బూజులు మొదలయినవన్నీ దులిపింది. అక్కడక్కడ చిన్నచిన్న దెబ్బలుతిన్న గోడలన్నీ చక్కగా మెత్తి, నున్నగా తయారుచేసి, కొత్త నున్నం రెండుసార్లు గోడలన్నిటికీ వేసింది. నేల అంతా ప్రతి గది ప్రతి వసారాలూనూకూడా కొత్త ఆవు పేడతో చక్కగా అలికి చూడడానికి యింపుగా ఉండేలాగ ముగ్గులుపెట్టింది. కనకమ్మ భర్తవేరు వీరాస్వామి. అతడు సాయంకాలం చేలోకి వెడుతూంటే కనకమ్మ 'పొలం బయలికెడుతున్నారు గాబోలు. యింటికొచ్చే టప్పడు మామిడికొమ్మలూ, నేరేడు, మారేడుకొమ్మలూ తీసుకురాండి. రేపు శుక్కురారం. మనయింటికి శుక్కురారం మాలక్ష్మి ఒస్తుంది. అందుకు గుమ్మాలకి దూలాలకి అన్నింటికి తోరణాలు కట్టాలి' అంది.

అనుకున్నప్రకారం అన్ని సామగ్రిలూ సిద్ధంచేసుకున్నారు. ఆ రాత్రి కనకమ్మకు తిన్నగా నిద్ర లేదు. బాము తెల్లవారుగట్టనే లేచి ముగ్గురు కొడుకులకూ మగనికి తలఅంటి నీళ్లుపోసింది. తానున్న తలంటు గుంది. పొలములోకి పోతూఉన్న భర్తతో ఆమె 'ఏపంచి కట్టుకున్నారు? ఒదిలేసిన పంచి కట్టుకోకండి. ఇంకోపంచి ఉదికి ఆరేసిపెట్టాను, ఆది కట్టుకుని చాకలిది తెచ్చిన పంచి పైనేనుగళ్ళండి. మనం అంతా శుభ్రంగా ఉంటేగాని ఆ మాలక్ష్మి తల్లి రాదంటు' అంది. పిల్లలకందటికి చాకలి ఉదికితెచ్చిన బట్టలు కట్టింది. తాను ఉదికి ఆరవేసిన పట్టుచీర కట్టుకుంది. బాము ప్రాద్దేశ్యేసరికి బ్రాహ్మణుడు రామయ్య వచ్చాడు.

రామ:—కనకమ్మా! చక్కగా అలంకరించావమ్మా.

కన:—అయితే అయ్యగారూ! ఆ మాలక్ష్మి తల్లి మా యింటికొస్తుందాండి?

రామ:—వొస్తుంది. రాకేం జేస్తుంది? కాని ఒకవేళ యీ వారం రాకపోతే వైవారం రావొచ్చును.

రాలేదని నోము మానకూడదు. యెన్నాళ్లకైనా ఆవిడకు దయకలిగి వచ్చిందాకా ఓపికతో యిలాగే చెప్పిన ప్రకారం భక్తి శ్రద్ధలతో నోము చేస్తావుంటే యెప్పుడో ఒకప్పడు తప్పకుండా వొస్తుంది.

ఆ రోజున చక్కగా కనకమ్మ కూతురినికూడా దగ్గర కూర్చోబెట్టుకొని వ్రతం చేసింది. రెండు ర్షూములు తిరిగిందాకా శుక్రవారపు మహాలక్ష్మి వస్తుందేమో అని యెదురెదురు చూచింది. రాలేదు. క్రమంగా ఆ నెలలో వచ్చిన మిగత రెండు శుక్రవారాలూకూడా వ్రతం చేసింది. శ్రావణమాసం వెళ్లి పోయింది శ్రావణంలో యిల్లు శుభ్రమీగా ఉంచడం, తాను, భర్త, పిల్లలు ఒళ్లూ బట్టలూ శుభ్రముగా ఉంచుకోవడంవల్ల మనస్సుకి కలిగిన ఒక విధమైన సంతోషానికి అలవాటుపడిన కనకమ్మ క్రమక్రమంగా ప్రతిరోజూ అలాగే పరిశుభ్రమైన విధాన్ని ప్రేమింపసాగింది. దినదినమూ యిల్లావాకిలీ అంతా స్వచ్ఛంగా

ఉంచడమే కాకుండా మగపిల్లవాళ్లచేత రకరకాల పువ్వులు తెప్పించి దండలు గుమ్మాలకు కట్టడం, కొప్పులలో పెట్టుకోవడం, పిల్లలమెడలలో వేయడం తద్వారా మంచి నువాసన అనుభవించడం మరిగింది. కనకమ్మకు ఇంట్లోనూ, దొడ్లోనూ, పరిసరాలనూ యేమాత్రం దుర్వాసన ఉన్నట్లు గోచరించినా అందుకు కారణాన్ని తొలిగించేదాకా తోచేదికాదు. ఆవిడకి 'యీ స్థితిలో యీ చేనే లక్ష్మీపూజ ప్రతినిత్యం చేస్తే తప్పే ముందీ?' అని తోచింది. అక్కడనుంచి తనయిల్లే స్వర్గం అనుకోతగిన దారిలో బడింది ఆమె నిత్యకృత్య ధర్మం. మనస్సుకి ప్రతి వస్తువును గురించీ శుభ్రతను గమనించడం స్వభావమైపోయింది కనకమ్మకి అందువల్ల తాగేసీరు, తినేవస్తువులూ, కట్టెబట్టలూ, నివసించేయిల్లూ, సంచరించే పరిసరములూ ఆన్నింటి విషయంలోనూ కడుశ్రద్ధ తీసుకొనేది. అటువంటి స్వచ్ఛమైన జీవనం ఆమెకు లభించడంతోటి ఆమెలోను ఆమె భర్తలలోనూ బిడ్డలలోనూ సౌఖ్యకర్మమైన ఆరోగ్యం పెంపొందడం ప్రారంభమైనది. ఇంతలో మళ్లీ శ్రావణమాసం సమీపించింది.

శ్రావణమాసం ప్రవేశించకుండానే అనుకున్న ప్రకారం పశువులపాక చెలకలో వేసుకోవడమున్ను యిల్లు బాగా యెత్తుచేసి మంచిగాలీ వెలుతురూ వచ్చేటట్టు కట్టుకోవడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం కనకమ్మ శ్రావణమాసంలో నాలుగు శుక్రవారాలేకాక నాలుగు మంగళవారాలూ మంగళ గౌరీపూజలుకూడా చేసింది. ప్రతిరోజూ చేసుకునే పూజ తానే యేదో 'లక్ష్మీ! అమ్మా! తల్లీ! మా యింటికి రావమ్మా' అని అర్చం యిచ్చి పాటపాడుతూ చేసేది. మంగళవార శుక్రవారాలు మాత్రం బ్రాహ్మణరామయ్యవచ్చి పూజ చేయించేవాడు. ఆయన కేదో తప్పిడుబియ్యం, ఒక అణా డబ్బులూ, నాలుగు అరిటిపళ్ళు, రెండు తాంబూలాలూ యిస్తావుండేది. ఇవి యిచ్చినప్పుడు రామయ్యగారు పొందే సంతోషాన్ని చూడగాచూడగా కనకమ్మ తన కున్న దానిలో ఉన్నంత యెవరికైనా యిచ్చి వారితోపాటు తానుకూడా సంతోషించడానికూడా అలవాటు పడింది. ఆ సంవత్సరం శ్రావణమాసం మహా సంతోషంగా జరిగిపోయింది. ఆ కమ్మవారి కుటుంబాన్ని చూచి ఊళ్లో యింకా కొందరు యిల్లార్లుకూడా యీమెలాగే తామున్న నోము చేయసాగారు. క్రమంగా యీ వ్రతం చేశేవారంతా ఒక సంఘంగా యేర్పడ్డారు.

కనకమ్మగారి మగబిడ్డలు ముగ్గురూ బాగావ్రాయనూ, చదవనూ నేర్చి తనకు అక్షర జ్ఞానంలేక పోయిందని పశ్చాత్తాపపడుతూవున్న తమ తల్లికికూడా బాగా చదువనేర్పారు. కనకమ్మ ముగ్గురు మగబిడ్డలూ వీరాస్వామీ వంతులు వేసుకొని గోజుకు నాలుగు గంటలకు తక్కువకాకుండా నూలువడికేవారు. అందఱూ కలిసి నాలుగుగంటలనేపు పొలంపని చేసేవారు. ఒకగంట మంచిమంచి గ్రంథములు చదివేవారు. ఒకగంట ఉత్సాహంగా మాట్లాడుకొనేవారు. మిగత యింటిపనులతోను, గృహాలంకారములు, ఆరోగ్యవిధానములు ఆచరణలోకి తెచ్చి పనిచేయడములలోనూ కాలంపోతూ ఉండేది. ఈ పదేళ్లలోనూ క్రమంగా తమ పాటు వల్ల లభించిన డబ్బులలో మితంగా ఖర్చుపెట్టుకుంటూ సాధ్యమైనంతవఱకు కాయకట్టంవల్ల జరిగేపనుల నిమిత్తం డబ్బు ఖర్చుచేయకుండా సంఘంవారు అన్యోన్య సహాయంవల్ల పనులు నెరవేర్చుకుంటూ కొంత ధనంకూడా బెట్టుకొని దానితో నాలుగు యొకరములభూమి కొన్నారు. తుదకు యీ సంఘంవారంతా కలిసి జమీందారీకి దరఖాస్తుచేసి యెనిమిది యొకరముల మంచి మెరకస్థలం పొంది ఆ స్థలంలో విశాలమైన వీధులు యేర్పరచి ఆరోగ్య విధానములకు ఆదర్శకంగా ఉండేటట్లు సభ్యులు పడవారుగురు పడవారు విశాల ముద్రైన భవంతులు కట్టుకున్నారు. ఆ భవనములలో యెప్పుడుచూచినా నిత్యశుభ్రాణం పచ్చల్తోరణంగా ఉండడమే కాకుండా నిత్య సంతృప్తి ఉండేది. ముఖ్యంగా చెప్పమరచిన సంగతి వారిలో యెవరికిగాని ఒకప్పుడైనా గోగం రావడము, వైద్యుని అవసరము అనేది లేనేలేక పోయిందట.